

Studentereksamen i Almen studieforbereelse (AT) 2010.

1. Almindelige bestemmelser

1. februar udmelder Undervisningsministeriet emne(r), overordnede problemstillinger og rammer for fagkombinationer, som det pågældende år skal danne udgangspunkt for den afsluttende prøve i Almen studieforbereelse. Samtidig hermed offentliggør ministeriet et elektronisk ressourcerum med materiale, der kan fungere som udgangspunkt for arbejdet med emnet.

Eksaminanden vælger en fagkombination med to bærende fag, og skolen udpeger vejleder(e) for den enkelte eksaminand. Eksaminanden udarbejder en synopsis med udgangspunkt i emnet og inden for den valgte fagkombination. Senest 26. marts afleveres en synopsis af et omfang på 3-5 sider. Synopsen sendes til censor.

2. Aflevering, mundtlig eksamen og bedømmelse 2010

Synopsen skal afleveres i 3 eksemplarer med den udleverede formular som første side senest den 26.3.2010 kl. 14.35. Det er tilladt at arbejde i grupper og aflevere forskellige eller identiske synopsis. Husk underskrift på sidste tekstsider på alle eksemplarer.

Opgaven kan ikke modtages efter dette tidspunkt. Kopieringen står du selv for.

Der afholdes en individuel mundtlig prøve, som består af en fremlæggelse med udgangspunkt i synopsen samt en uddybende dialog. I dialogen kan der yderligere stilles spørgsmål med udgangspunkt i elevens studierapport. Studierapporten skal foreligge ved prøven. Din studierapport består af undervisningsbeskrivelsen i almen studieforbereelse, som du kan hente i Ludus, sammenholdt med dine egne fokuspunkter fra undervisningen i de forskellige AT-forløb. Du skal medbringe studierapporten til den mundtlige eksamen.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ingen forberedelsestid. Ved den mundtlige prøve er der en vejleder og en censor til stede. Disse skal samlet have kompetence inden for den af eksaminanden valgte fagkombination.

Faglige mål for Almen studieforbereelse:

- opnå viden om et emne ved at kombinere flere forskellige fag og faglige hovedområder
- anvende forskellige metoder til at belyse et komplekst problem
- forstå enkeltfaglig viden som bidrag til en sammenhængende verdensforståelse
- vurdere, hvorledes et givet emne indgår i større historiske og/eller nutidige sammenhænge
- vurdere forskellige fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger
- anvende indsigt i elementær videnskabsteori og videnskabelige ræsonnementer til at formulere og reflektere over problemstillinger af enkeltfaglig, flerfaglig og fællesfaglig karakter.

Der gives én karakter. Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eleven lever op til de faglige mål, som er angivet ovenfor. Herudover lægges der vægt på, hvordan eleven udvælger, strukturerer og formidler det faglige stof

3. Forberedelse til den mundtlige eksamen

- Eksaminanden bedømmes på sin mundtlige præstation i fremlæggelsen og i den efterfølgende dialog. Det er naturligt, at eksaminator og censor har forberedt spørgsmål til både stærke og mindre stærke sider i synopsen.
- Men du har lov til at blive klogere i perioden fra synopsisens aflevering til den mundtlige prøve og her fremlægge nogle af elementerne anderledes og give andre vurderinger, end der står i synopsen. Du kan også medbringe yderligere dokumentation til den mundtlige eksamen.
- Den mundtlige prøve er individuel, men det er tilladt – og en god ide - at samarbejde om både synopsisudarbejdelsen og eksamensforberedelsen.

4. Gode råd vedrørende synopsisseksamen i Almen studieforbereelse

Hvordan foregår eksamen?

En synopsis kan ikke stå alene. Den er første del i en tre-trins-raket:

- 1) **Synopsen** præciserer i kort form (3-5 sider), hvad din undersøgelse går ud på, hvad den indeholder og det resultat, som du er nået frem til. Din lærer og censor skal bruge den til at orientere sig i dit valg af emne og dets relevans, din måde at behandle stoffet på, din viden om de to bærende fag og din evne til at tænke de to fag sammen. Lærer og censor har fået synopsen i god tid inden eksamen, og forbereder deres eksamination ud fra den, men bedømmer den ikke.
- 2) Ved **fremlæggelsen** formidler og uddyber du resultater, konklusioner og perspektiver af din undersøgelse. Eftersom lærer og censor har læst din synopsis på forhånd, skal du især tænke på at fremføre synopsisens hovedtanker og udfolde dens pointer. Til den mundtlige prøve i almen studieforbereelse skal du derfor udarbejde et talepapir til de første 10 minutter på baggrund af din synopsis.
- 3) **Dialogen** med eksaminator og censor viser omfanget af din viden. Vær opmærksom på tidsrammen (til studentereksamen): ca. 10-12 minutter til fremlæggelsen og 10-12 minutter til dialogen. **Her er det dig der spiller ud**, men taletiden ophører efter ca. 10 minutter.

Trin 1: Synopsis Forberedende arbejde

- Læs opgaveformuleringen grundigt igennem.
- Arbejd sammen med dine kammerater. Det er en god idé at udveksle idéer i grupper.

Inden du starter arbejdet med selve synopsis, kan du med fordel stille dig selv følgende spørgsmål:

1. **Hvad spørger du om?** Hvad er dit hovedspørgsmål i opgaven
2. **Hvorfor spørger du?** Hvorfor er det interessant at beskæftige sig med lige præcis dette spørgsmål/emne?
3. **Hvilket materiale vil du undersøge?** Materiale kan være mange ting: Litteratur, undersøgelser, artikler, eksperimenter... Findes materialet i ressource rummet, eller skal du selv skaffe det? Og kan du nå at skaffe det?
4. **Hvilken teori og hvilke metoder vil du bruge?** Hvilke fag er i spil, og hvordan vil du undersøge dit emne i de to fag?
5. **Hvordan vil du gå frem?** Sørg for at have en overordnet plan for din undersøgelse. Du bør have en "rå" disposition for, hvilken rækkefølge du vil gøre tingene i.

Indhold

En synopsis til eksamen i almen studieforbereelse er 3-5 sider lang og skal indeholde følgende elementer:

- **titel på emnet og angivelse af fagkombination**
- **problemformulering** (som du selv skal formulere!) – se [nedenunder](#)
- præsentation af de **problemstillinger**, der er arbejdet med, som en yderligere uddybning af problemformuleringen. Her folder du problemformuleringen ud, så det er klart for læseren hvilke underspørgsmål (problemstillinger), der er nødvendige at undersøge for at besvare problemformuleringen.
- **diskussion af, hvilke materialer, teorier og metoder**, der er relevante i arbejdet med problemstillingerne, og hvad du rent faktisk har gjort i undersøgelsen. Du redegør for valg af materialer, f.eks. værker, personer, begivenheder eller eksperimenter og statistisk materiale.
- Du reflekterer ligeledes over fagenes teorier og metoder og giver bud på, hvordan disse metoder kan eller bør anvendes for at producere viden om dit emne.
- **konklusioner** på arbejdet med de enkelte problemstillinger. Hvis du arbejder med flere spørgsmål, kan du konkludere undervejs på de enkelte spørgsmål/dele og desuden opsummere i en samlet konklusion afslutningsvis. Det vil være naturligt her kort at trække tråde til dine refleksioner om teori og metode.
- **sammenfattende konklusion**, som er klart relateret til problemformuleringen, herunder formulering af spørgsmål til videre undersøgelse. Den overordnede konklusion sammenfatter resultatet af din samlede undersøgelse og svarer på problemformuleringens hovedspørgsmål. Herudover forventes, at du giver ideer til, hvordan undersøgelsen kunne udbygges.
- **perspektivering** til problemstillinger, teorier og metoder fra studierapporten
- **litteraturliste** hvor du angiver alt anvendt materiale

Problemformuleringen

En **problemformulering** er ikke det samme som en disposition, men angiver **sagen**, en rød tråd gennem hele opgaven, opgavens kompas, hvor opgavens problemstilling bliver slået fast.

En problemformulering

- skal være konkret
- skal kun have ét fokus
- skal være præcis
- skal (kunne) formuleres som spørgsmål, der skal besvares
- skal arbejde med åbne spørgsmål
- skal give mulighed for at anvende de taksonomiske niveauer, som fagene kræver
- skal behandle metodiske spørgsmål

og i almen studieforbereelse

- give mulighed for at inddrage flere fag/hovedområder
- give mulighed for at fremhæve det enkeltfaglige, det flerfaglige og det fællesfaglige

En problemformulering er kort og fortæller præcist og afgrænset, hvad opgaven drejer sig om

Problemformuleringen behøver ikke at være skrevet som deciderede spørgsmål, men en god problemformulering vil oftest kunne omdannes til spørgsmål

Opgave i samfundsfag og filosofi:

- Eksempel på en for bred og uspecifik problemformulering:
 - *Ungdomshuset Jagtvej 69. En undersøgelse af frihedsbegrebet i idehistorisk perspektiv samt af mediernes rolle i konflikten. Endelig vil jeg give en vurdering af konfliktens placering i det traditionelle højre-venstre-perspektiv.*
- Eksempel på en bedre problemformulering:
 - *Ungdomshuset Jagtvej 69. Hvilken rolle har parternes forskellige syn på frihed og demokrati spillet for forløbet og udgangen af konflikten?*

Opgave i kemi og historie (samfundsfag):

- Eksempel på en for bred og uspecifik problemformulering:
 - *Til denne opgave vil jeg undersøge hvem der startede brugen af kemiske våben, og hvilket stof der blev brugt. Hvilke slags kemiske våben er der efterhånden blevet udviklet og af hvem. Det er jo klart jeg så også må undersøge hvilke effekter de har på kroppen og eventuelt hvorfor. Så er der kommet nogle regler omkring brugen af disse, og jeg vil derfor gerne undersøge hvornår de udkom, og hvem der har underskrevet disse. Til sidst vil jeg gerne undersøge forholdene omkring de dumpede 'senepsgasgranater ved Bornholm.*
- Eksempel på en bedre problemformulering:
 - *Med udgangspunkt i en præsentation af de mest almindelige kemiske våben, der har været brugt fra ca 1914 til i dag ønskes en diskussion af mulighederne for at regulere anvendelsen af disse våben i forhold til det niveau den kemiske forskning befinder sig på.*

Eksempel på problemformulering (Engelsk og Samfundsfag: Krig, Medier og Teknologi))

Jeg vil analysere to taler af henholdsvis Bush og Blair, både ud fra et samfundsfagligt og humanistisk synspunkt, med det formål at redegøre for deres politiske indhold og de to statslederes brug af retorik. Jeg vil desuden sammenligne de to taler, og i den forbindelse drage paralleller til andre taler af Bush henholdsvis Blair, for på den måde at nå til en konklusion om, hvorvidt argumentationen har ændret sig siden krigens begyndelse. Derudover vil jeg drage paralleller til taler af Danmarks statsminister, Anders Fogh Rasmussen.

Du kan formulere problemformuleringen som et **paradoks** (noget tilsyneladende selvmodsigende) som problemformulering.

Eksempel:

- **Når det nu er farligt at ryge, hvorfor bliver nogle folk så ved?**
- **Hvorfor nægter nogle folk at tro på evolutionsteorien, når den er så velunderbygget?**

I det hele taget er det godt at starte med noget, du undrer dig over. Det viser, at der er et problem der skal løses eller behandles, og det er et godt udgangspunkt.

- **Kun en klar problemformulering kan give en god opgave!!!** Du kan med fordel afprøve din problemformulering ved at stille dig selv spørgsmålet: **Kan jeg komme frem til en klar konklusion på dette eller belyse dette tilfredsstillende?**

Problemstillingerne

- Til din problemformulering skal du knytte en række underspørgsmål – de kaldes problemstillinger. Det er spørgsmål som du skal besvare for at komme frem til konklusionen på din problemformulering.
- Konklusionen på dine problemstillinger kaldes **delkonklusioner**, som leder frem mod **hovedkonklusionen**, som er konklusionen på problemformuleringen.
- Sørg for at der er en rød tråd mellem problemformulering og problemstillinger. Stil dig selv spørgsmålet: Bidrager denne problemstilling til løsningen af spørgsmålet i problemformuleringen.

Diskussion af relevante teorier og metoder

- Ved teori forstår man et sæt af forestillinger og antagelser, der tjener til at forstå eller forklare virkeligheden. For eksempel er Darwins teori om arternes oprindelse en teori, fordi den udfolder et sæt af forestillinger om, hvordan arter udvikler sig.
- Ved metode forstår man en arbejdsproces, en planlagt systematisk fremgangsmåde. Forskellige typer af eksperimenter, observationer, tekstanalyse og -fortolkning, kvalitative og kvantitative undersøgelser er eksempler på metoder. Hvert fag rummer mange metoder, **så det er vigtigt at du taler med din faglærer.**

Litteraturliste

En udførlig vejledning i, hvordan man laver en litteraturliste, findes på side 10-12 i vejledningen til studieretningsprojektet:

<http://www.lemvig-gym.dk/picture/upload/file/Studieretningsprojektet%20vejledning.pdf>

Hvordan opbygger man en synopsis?

- Først og fremmest: Sørg for at alle de krævede dele af synopsisen er repræsenterede (se under indhold).
- Der er ikke nogen færdig og ufravigelig model for, hvordan en synopsis skal opbygges. Der kan være forskellige faglige traditioner og måder at gøre tingene på, derfor: **Lyt til din vejleder.**
- Det er en god idé at lade delkonklusioner og hovedkonklusion udgøre selvstændige afsnit, men de behøver ikke at komme i den rækkefølge. I nogle sammenhænge kan det være en god idé at nævne hovedkonklusionen lige efter problemformuleringen.
- Overvejelser om materialer, teori og metode må gerne indgå som en del af konklusionerne. Du behøver altså ikke at have et ”metodeafsnit”, men **du skal have overvejelser om metode og teori med i synopsisen**
- Det er en meget god idé at nævne hvad du vil inddrage ved den mundtlige eksamination, hvis du ved det allerede, når du skriver din synopsis. På den måde får du også lejlighed til at sætte dagsordenen ved den mundtlige præsentation.
- Du har ikke meget plads til alle analyserne og mellemregningerne i din synopsis. Du skal primært fremlægge din problemformulering, problemstillinger, materialer, teori, metode og konklusioner – og du har kun 3-5 sider. Udfoldelsen spændende dybere analyser og mellemregninger kan du have i baghånden til den mundtlige del.
- Der er altså ikke tale om en stil eller en afrundet rapport!

Trin 2: Fremlæggelsen

Synopsen er dit skriftlige oplæg til en mundtlig prøve, der består af en fremlæggelse og en dialog. Til **fremlæggelsen** skal du derfor på baggrund af din synopsis udarbejde et "talepapir" med:

- En indledning, hvor du præsenterer emnet og problemformuleringen. Det er vigtigt for sammenhængen i fremlæggelsen, at undersøgelsens hovedresultater præsenteres i denne første fase.
- En punktopstilling med hoved- og underpunkter, om de problemstillinger fra synopsis, som du har nævnt vil blive forklaret og uddybet ved eksamen. Undgå at skrive helsætninger i talepapiret, da dette vil have karakter af skriftsprog og let kan forlede til oplæsning.
- En gennemgang af evt. nyt stof, der er kommet til siden synopsis blev skrevet.
- En redegørelse for, hvordan fagenes metoder er blevet anvendt, og for hvorledes det faglige samspil har givet en indsigt, som fagene hver for sig ikke alene kunne give.
- En revideret konklusion, hvor synopsis sammenfattes i lyset af det nye stof der er kommet til

Trin 3: Dialogen

Efter fremlæggelsen følger **dialogen**. Dialogen med eksaminator og censor egner sig til at vise omfanget af din viden, dels gennem spørgsmål fra eksaminator og censor, og dels ved inddragelse af din studierapport.

Karakteren i almen studieforberedelse gives for den mundtlige prøve. Du får ikke karakter for udfærdigelsen af synopsis, men for **brugen af den**.

Synopsisformen handler altså i høj grad om at foretage nogle **præcise valg**:

- Hvilke elementer præsenteres hvor? Du kan evt. gemme noget til diskussionen.
- Etabler sammenhæng mellem de tre dele, som prøven består af.
- Brug det skriftlige som springbræt for det mundtlige.
- Brug fremlæggelsen som springbræt for diskussionen.
- Uddyb det mest interessante / det mest selvstændige i den mundtlige del.
- Skriv i synopsis, hvilke elementer du vil præsentere mundtligt.
- Synopsis skal ikke være en stil eller en afrundet rapport.
- Synopsis skal være ekstra stramt struktureret.

Links med yderligere information.

- <http://www.lemvig-gym.dk/index.php?id=176,0,0,1,0,0> (Gymnasiets side om AT)
- www.emu.dk/gym/fag/al

Formular, som skal **hentes og udfyldes af eleven**:

<http://www.lemvig-gym.dk/picture/upload/file/dokumenter%20til%20AT/at-formular.doc>

5. Tidsplan for studentereksamen i Almen studieforbereelse.

Den 1. februar – 24. februar: Valg af emne, problemstillinger og bærende fag.

- Den 1.2 2010: Udlevering af CD-rom til hver elev med opgaveformuleringen og det elektroniske ressourcerum ved fælles seance i hullet kl. 12.00.
- Den 2.2. Eleverne orienterer sig i det udleverede materiale, gør sig de første overvejelser om fag og emne og begynder at lede efter yderligere materiale. Der foregår samtidigt normal undervisning.
- Den 3.2. **Første vejledningsrunde:** 3.g'ernes normale skema er ryddet i 4.-6. lektion. Eleverne arbejder i stedet med opgaven under vejledning af 10-15 lærere, der repræsenterer alle klasser og hovedparten af fagene.
- Den 4.-10.2. Eleverne arbejder videre med ideerne fra 3. februar eller andre ideer og skal skriftlig formulere – i stikordsform – hvilket emne, hvilke problemstillinger og hvilke materialer vedkommende gerne vil arbejde med, samt **hvilke to fag, der skal være bærende**. (Der benyttes en formular som hver elev henter på: <http://www.lemvig-gym.dk/picture/upload/file/dokumenter%20til%20AT/at-formular.doc>!). Der foregår samtidigt normal undervisning.
- Den 11.2. Eleverne afleverer deres oplæg om fag og emner på kontoret, der på baggrund af dette påsætter vejleder(e).
- Den 24.2. **Anden vejledningsrunde:** 3.g'ernes normale skema er ryddet i 1.-3. lektion. Eleverne diskuterer deres oplæg med de påsatte vejledere. Eleverne afleverer samme dag deres **endelige valg af fagkombination** med lærernes underskrifter.

Marts: Udarbejdelse af synopsis.

- Den 15-16.3. 3.g'ernes normale skema er ryddet begge dage. Målsætning med dagene: Alle eleverne præsenterer vejlederne for udkast til problemformulering samt for et antal problemstillinger, der efter planen skal indgå. Vejlederne giver kritisk respons under overskriften: **Er dette eksaminerbart – åbner dette mulighed for at evaluere de faglige mål i almen studieforbereelse?**
- Den 25.–26.3. 3.g'ernes normale skema er ryddet begge dage. Målsætning med dagene: **Eleverne sammenfatter deres materiale i en synopsis, og præsenterer vejlederne for nogle af de valg, de har truffet** mht. hvilke problemstillinger og konklusioner, der hovedsageligt udfoldes i synopsisen, hvilke der hovedsageligt reserveres til den mundtlige fremlæggelse, og hvilke ideer der er til samtaledelen. Synopsen skal afleveres den **26.3 i 3 eksemplarer med den udleverede formular som første side (dog uden stikord!) inden kl. 14.35. Husk underskrift på sidste tekstside på alle eksemplarer.**
- Maj-juni Mundtlig eksamination i almen studieforbereelse i den skriftlige eksamensperiode.

LEMVIG GYMNASIUM

Almen studieforbereelse 2010 Valg af fag og emne

Navn:		Klasse:
Fag 1:	Fag 2:	
Niveau:	Niveau:	
_____	_____	
dato	vejledernes underskrifter og initialer i (..)	
_____	_____	
dato	elevens underskrift	
<p>1. Emne (inden for hvilket der kan laves en problemformulering med de valgte fag), udfyldes senest den 11.2.2010:</p>		
<p>2. Angiv i stikordsform hvilke problemstillinger og hvilke materialer du vil arbejde med inden for dette emne, udfyldes senest den 24.2.2010:</p>		
_____	_____	
dato	vejledernes underskrifter og initialer i (..)	
_____	_____	
dato	elevens underskrift	
<p>Afleveres på kontoret (Metha) med fag og emne <u>senest den 11.2.</u> og igen med stikord <u>senest den 24.2.2010.</u></p>		